EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 8.7.2021
COM(2021) 401 final

2021/0222 (NLE)

Ehdotus

NEUVOSTON TÄYTÄNTÖÖNPANOPÄÄTÖS

Kroatian elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä

{SWD(2021) 197 final}

2021/0222 (NLE)

Ehdotus

NEUVOSTON TÄYTÄNTÖÖNPANOPÄÄTÖS

Kroatian elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen,

ottaa huomioon elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta 12 päivänä helmikuuta 2021 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/241[1] ja erityisesti sen 20 artiklan,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Covid-19-pandemia on vaikuttanut vahingollisesti Kroatian talouteen. Vuonna 2019 Kroatian bruttokansantuote (BKT) asukasta kohti oli 42,7 prosenttia unionin keskiarvosta. Komission kevään 2021 talousennusteen mukaan Kroatian reaalinen BKT supistui 8,0 prosenttia vuonna 2020, ja supistuman odotetaan olevan 3,4 prosenttia vuosina 2020 ja 2021. Keskipitkän aikavälin talouden suorituskykyyn vaikuttavia pidemmän aikavälin näkökohtia ovat muun muassa monimutkainen liiketoimintaympäristö, osaamisen kysynnän ja tarjonnan kohtaamattomuus ja työvoiman puute sekä vähäiset investoinnit tutkimukseen, kehitykseen ja digitaaliseen infrastruktuuriin, jotka kaikki vaikuttavat osaltaan siihen, että potentiaalinen kasvu on heikkoa. Lisäksi Kroatian on parannettava julkishallintonsa tehokkuutta, jotta se voi suunnitella, koordinoida, toteuttaa ja arvioida julkista politiikkaa paremmin ja varmistaa, että se pystyy käyttämään unionin varoja ottaen huomioon, että unionin rahoitus saattaa nousta 40 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuoden 2027 loppuun mennessä.

(2) Neuvosto antoi Kroatialle 9 päivänä heinäkuuta 2019 ja 20 päivänä heinäkuuta 2020 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä suosituksia. Neuvosto suositti erityisesti, että Kroatia toteuttaisi vakaus- ja kasvusopimuksen yleisen poikkeuslausekkeen huomioon ottaen kaikki tarvittavat toimenpiteet pandemian torjumiseksi, talouden ylläpitämiseksi ja alkavan elpymisen tukemiseksi; harjoittasi taloustilanteen salliessa finanssipolitiikkaa, jonka tavoitteena on saavuttaa maltillisella tasolla oleva julkisen talouden rahoitusasema keskipitkällä aikavälillä ja varmistaa velkakestävyys samalla kun lisätään investointeja; vahvistaisi vastuusitoumuksiin liittyvää talousarviokehystä ja valvontaa keskus- ja paikallistasolla; parantaisi terveydenhuoltojärjestelmän selviytymiskykyä; ja edistäisi terveydenhuollon

[1] EUVL L 57, 18.2.2021, s. 17.

työntekijöiden ja palvelujen tasapainoista maantieteellistä jakautumista, tiiviimpää yhteistyötä hallinnon kaikkien tasojen välillä ja investointeja sähköiseen terveydenhuoltoon. Neuvosto suositti lisäksi työmarkkinatoimenpiteiden ja -laitosten vahvistamista ja niiden yhteensovittamista sosiaalipalvelujen kanssa niin, että samalla vahvistetaan sosiaalietuuksia ja niiden kykyä vähentää köyhyyttä. Se suositti koulutusjärjestelmän uudistuksen toteuttamista, kaikentasoisen koulutuksen tarjonnan, laadun ja työmarkkinarelevanssin parantamista ja osaamisen hankkimisen edistämistä. Neuvosto suositti Kroatialle, että se pitäisi voimassa toimenpiteet, joilla tarjotaan pk-yrityksille ja itsenäisille ammatinharjoittajille likviditeettiä; vähentäisi edelleen veronluonteisia maksuja ja rajoituksia tavara- ja palvelumarkkinoiden sääntelyssä; parantaisi valtionyhtiöiden hallinnointi- ja ohjausjärjestelmää ja tehostaisi tällaisten yhtiöiden ja tuottamattomien omaisuuserien myyntiä. Neuvosto suositti, että Kroatia parantaisi julkishallinnon valmiuksia ja tehokkuutta julkisten hankkeiden ja politiikkojen suunnittelussa ja toteutuksessa keskus- ja paikallistasolla; vähentäisi julkishallinnon alueellista hajanaisuutta ja virtaviivaistaisi toimivaltajakoa; ja ottaisi työmarkkinaosapuolia kuultuaan käyttöön yhdenmukaiset palkanmuodostusjärjestelmät kaikkialla julkishallinnossa ja julkisissa palveluissa. Edelleen suositettiin, että Kroatia aikaistaisi toteutusvalmiita julkisia investointihankkeita ja keskittää investointeihin liittyvän talouspolitiikan tutkimukseen ja innovointiin, kestävään kaupunki- ja raideliikenteeseen, puhtaaseen ja uusiutuvaan energiaan, ympäristöinfrastruktuuriin, vihreään siirtymään ja digitaaliseen muutokseen alueelliset erot huomioon ottaen. Lopuksi neuvosto suositti, että Kroatia tehostaisi korruption ehkäisemistä ja siitä määrättävien seuraamusten langettamista etenkin paikallistasolla ja parantaisi oikeuslaitoksen tehokkuutta. Arvioituaan edistymistä kyseisten maakohtaisten suositusten täytäntöönpanossa elpymis- ja palautumissuunnitelman toimittamisajankohtana komissio katsoo, että suositus, jonka mukaan Kroatian on toteutettava välittömiä finanssipoliittisia toimia pandemian torjumiseksi tuloksellisesti, talouden ylläpitämiseksi ja alkavan elpymisen tukemiseksi, samoin kuin suositus, jonka mukaan pk-yrityksille ja itsenäisille ammatinharjoittajille on oltava tarjolla riittävästi likviditeettiä, on pantu kaikilta osin täytäntöön.

(3) Komissio julkaisi 2 päivänä kesäkuuta 2021 asetuksen (EU) N:o 1176/2011[2] 5 artiklan nojalla Kroatiaa koskevan perusteellisen tarkastelun. Tekemänsä analyysinsa perusteella komissio päätteli, että Kroatian makrotaloudessa on epätasapainoja, erityisesti julkisen, yksityisen ja ulkomaisen velan suuri määrä tilanteessa, jossa potentiaalinen kasvu on heikkoa.

(4) Kroatia toimitti 14 päivänä toukokuuta 2021 komissiolle asetuksen (EU) 2021/241 18 artiklan 1 kohtaa noudattaen kansallisen elpymis- ja palautumissuunnitelmansa. Sitä ennen oli toteutettu kansallisen lainsäädännön mukaisesti paikallis- ja alueviranomaisten, työmarkkinaosapuolten, kansalaisyhteiskunnan järjestöjen ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien kuulemisprosessi. Elpymis- ja palautumissuunnitelmien kansallinen omavastuullisuus tukee niiden onnistunutta täytäntöönpanoa ja kestävää vaikutusta kansallisella tasolla sekä niiden uskottavuutta unionin tasolla. Komissio on arvioinut asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan

[2] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1176/2011, annettu 16 päivänä marraskuuta 2011, makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta (EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25).

mukaisesti elpymis- ja palautumissuunnitelman merkityksellisyyttä, vaikuttavuutta, tehokkuutta ja johdonmukaisuutta asetuksen liitteessä V esitettyjen arviointia koskevien suuntaviivojen mukaisesti.

(5) Elpymis- ja palautumissuunnitelmilla olisi pyrittävä asetuksella (EU) 2021/241 perustetun elpymis- ja palautumistukivälineen ja neuvoston asetuksella (EU) 2020/2094[3] perustetun EU:n elpymisvälineen yleisiin tavoitteisiin, jotta voitaisiin tukea covid-19-kriisin jälkeistä elpymistä. Niillä olisi edistettävä unionin taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta tukemalla asetuksen (EU) 2021/241 3 artiklassa tarkoitettuja kuutta pilaria.

(6) Jäsenvaltioiden elpymis- ja palautumissuunnitelmien täytäntöönpano merkitsee koordinoitua pyrkimystä saada aikaan investointeja ja uudistuksia kaikkialla unionissa. Uudistusten ja investointien koordinoidun ja samanaikaisen täytäntöönpanon ja rajatylittävien hankkeiden toteuttamisen kautta uudistukset ja investoinnit vahvistavat toisiaan ja luovat myönteisiä heijastusvaikutuksia koko unionissa. Sen vuoksi noin kolmannes tukivälineen vaikutuksesta jäsenvaltioiden kasvuun ja työpaikkojen luomiseen johtuu muiden jäsenvaltioiden heijastusvaikutuksista.

Kuutta pilaria tukeva tasapainoinen ratkaisu

(7) Elpymis- ja palautumissuunnitelma tarjoaa suuressa määrin (luokitus A) asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan a alakohdan ja liitteessä V olevan 2.1 jakson mukaisesti kattavan ja riittävän tasapainoisen taloudelliseen ja sosiaaliseen tilanteeseen kohdistuvan ratkaisun, joka tukee asianmukaisesti kaikkia asetuksen (EU) 2021/241 3 artiklassa tarkoitettuja kuutta pilaria, ottaen huomioon asianomaisen jäsenvaltion erityishaasteet ja määrärahat.

(8) Suunnitelma sisältää toimenpiteitä, joilla edistetään kaikkia kuutta pilaria. Huomattavalla määrällä suunnitelman komponenteista tuetaan useampia pilareita. Tällaisella lähestymistavalla voidaan osaltaan varmistaa, että kukin pilari katetaan kattavasti ja johdonmukaisesti. Lisäksi kun otetaan huomioon Kroatian erityishaasteet, keskittymistä älykkääseen, kestävään ja osallistavaan kasvuun ja taloudelliseen ja institutionaaliseen palautumiskykyyn sekä pilarien välistä kokonaispainotusta voidaan pitää riittävän tasapainoisena.

(9) Suunnitelman vihreä ulottuvuus sisältää asiaankuuluvia toimenpiteitä, joiden odotetaan edistävän ilmastotavoitteen saavuttamista sekä ympäristön ja luonnon monimuotoisuuden säilyttämistä. Tärkeimpiä vihreään siirtymään keskittyviä komponentteja ovat investoinnit rakennusten peruskorjaukseen, uusiutuvaan energiaan ja energiatehokkuuteen, jäte- ja vesihuoltoon sekä kestävään ja innovatiiviseen liikkuvuuteen. Lisäksi suunnitelmaan sisältyy investointeja tutkimukseen, kehitykseen ja innovointiin, luonnon monimuotoisuuden ja ekosysteemien säilyttämiseen sekä siirtymiseen vihreisiin työpaikkoihin ja kiertotalouteen. Erityisenä painopisteenä on Kroatian talouden ja yhteiskunnan digitalisaatio. Julkishallinnon digitalisaatiota ja julkisten palvelujen verkkotarjontaa tuetaan monin eri toimenpitein. Lisäksi tehdään investointeja kiinteisiin ja langattomiin yhteyksiin ja toteutetaan täydentäviä uudistuksia digitaalisia yhteyksiä koskevan unionin lippulaiva-aloitteen mukaisesti ja

[3] Neuvoston asetus (EU) 2020/2094, annettu 14 päivänä joulukuuta 2020, Euroopan unionin elpymisvälineen perustamisesta covid-19-kriisin jälkeisen elpymisen tukemiseksi (EUVL L 433I, 22.12.2020, s. 23).

verkkoyhteyksien edistämiseksi kehitettyä unionin yhteistä välineistöä käyttäen.[4] Näin halutaan helpottaa investointeja digitaali-infrastruktuuriin syrjäisillä maaseutualueilla, missä gigabittiyhteyksien tarjonta on heikompaa.

(10) Suunnitelma tukee älykkään, kestävän ja osallistavan kasvun pilaria niin, että siinä panostetaan voimakkaasti liiketoimintaympäristön parantamiseen, pienten, keskisuurten ja suurten yritysten tukemiseen sekä innovoinnin ja tutkimuksen ja kehityksen kannustamiseen. Toimenpiteillä vähennetään entisestään yritysten hallinnollista taakkaa ja veronluonteisia maksuja, vapautetaan useita säänneltyjä ammatteja, mahdollistetaan yrityksille pääomanhankinta kilpailukyvyn parantamiseksi ja tuottavuuden parantamiseksi niin, että ne samalla sopeuttavat liiketoimintaprosessinsa vihreään siirtymään ja digitaaliseen muutokseen muun muassa lisäämällä investointeja vihreään teknologiaan. Lisäksi suunnitelmassa keskitytään digitaaliteknologian käyttöönoton ja kestävyyden lisäämiseen matkailualalla erityisesti modernisoimalla infrastruktuuria energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian käytön lisäämiseksi ja kiertotalouden periaatteiden mukaisten uusien liiketoimintasuunnitelmien edistämiseksi. Sosiaalista yhteenkuuluvuutta olisi vahvistettava pääasiassa aktiivisella työmarkkinapolitiikalla, jonka yhtenä kohderyhmänä ovat haavoittuvassa asemassa olevat väestöryhmät, koulutustoimenpiteillä sekä köyhyyttä vähentävällä sosiaalipolitiikalla. Lisäksi olisi parannettava alueellista yhteenkuuluvuutta, varsinkin harvaan asuttujen alueiden ja saarien saavutettavuutta ja yhteyksiä, laajentamalla ja modernisoimalla tie-, raide- ja meriliikenteen infrastruktuureja, huolehtimalla etelä–pohjoinen-sähköverkon paremmasta liitettävyydestä ja modernisoimalla julkiset viemäri- ja vedenjakeluverkostot.

(11) Terveyttä ja taloudellista, sosiaalista ja institutionaalista palautumiskykyä koskeva pilari saa tukea terveydenhuoltojärjestelmään tehdyistä parannuksista, jotka liittyvät välttämättömiin rakenneuudistuksiin sekä infrastruktuuria ja lääkinnällisiä laitteita koskeviin vaatimuksiin. Niiden myötä myös taloudellinen, sosiaalinen ja alueellinen yhteenkuuluvuus ja lähentyminen lisääntyvät Kroatiassa ja unionissa. Toimenpiteet on suunniteltu niin, että niillä saavutetaan perusterveydenhuollon ja lääkkeiden saatavuuden täydellinen alueellinen kattavuus, mikä parantaa terveydenhuoltojärjestelmän valmiuksia ja selviytymiskykyä ja parantaa elämänlaatua maaseudulla, syrjäisillä alueilla ja saarilla. Suunnitelmalla tuetaan pitkäaikaishoitoa investoinneilla, joilla parannetaan koti- ja yhteisöperustaisen hoidon – ja laitoshoidosta täysin riippuvaisten ihmisten tapauksessa myös laitoshoidon – tarjontaa, saatavuutta ja laatua. Monien suunnitelman komponenttien tavoitteena on tehostaa julkishallintoa ja institutionaalista palautumiskykyä. Suunnitelma sisältyy merkittäviä koulutusalan toimenpiteitä, joista tärkeimpiä ovat varhaiskasvatukseen osallistumisen lisääminen infrastruktuuri-investointien avulla, koulunkäynnin mahdollistaminen yhdessä vuorossa, pakollisten opetustuntien lisääminen alakouluissa, opetusohjelman tarkistaminen ja korkeakoulutuksen modernisointi. Toimenpiteiden johdosta koulutustulosten odotetaan paranevan tuntuvasti. Uudistusten odotetaan vähentävän julkisten tutkimuslaitosten hajanaisuutta, siirtävän painotusta tutkimuksen ja innovoinnin tulossuuntautuneeseen rahoitukseen ja parantavan tutkijoiden urakehitystä

[4] Komission suositus (EU) 2020/1307: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX:32020H1307

niin, että erityisiä painopisteitä ovat tiede, teknologia, insinööritieteet, matematiikka sekä tieto- ja viestintätekniikka.

Vastaaminen kaikkiin maakohtaisissa suosituksissa yksilöityihin haasteisiin tai merkittävään osaan niistä

(12) On odotettavissa, että elpymis- ja palautumissuunnitelma auttaa asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan b alakohdan ja liitteessä V olevan 2.2 jakson mukaisesti vastaamaan tuloksellisesti (luokitus A) kaikkiin tai merkittävään osaan Kroatialle osoitetuissa asiaankuuluvissa maakohtaisissa suosituksissa, mukaan lukien julkista taloutta koskevat näkökohdat, ja asetuksen (EU) N:o 1176/2011 6 artiklan nojalla annetuissa suosituksissa tai muissa komission talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä virallisesti antamissa asiaankuuluvissa asiakirjoissa yksilöidyistä haasteista.

(13) Pandemian johdosta toteutettavia välittömiä finanssipoliittisia toimia koskevien suositusten voidaan katsoa jäävän Kroatian elpymis- ja palautumissuunnitelman ulkopuolelle huolimatta siitä, että Kroatia on yleisesti ottaen vastannut asianmukaisesti ja riittävästi välittömään tarpeeseen tukea taloutta finanssipoliittisin keinoin vuosina 2020 ja 2021 yleisen poikkeuslausekkeen säännösten mukaisesti.

(14) Suunnitelmaan sisältyy laaja joukko toisiaan vahvistavia uudistuksia ja investointeja, jotka auttavat vastaamaan tuloksellisesti kaikkiin tai merkittävään osaan neuvoston Kroatialle talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä vuosina 2019 ja 2020 antamissa maakohtaisissa suosituksissa esitetyistä taloudellisista ja sosiaalisista haasteista erityisesti seuraavilla osa-alueilla: julkishallinto, terveydenhuoltojärjestelmän selviytymiskyky, työllisyys, koulutus ja osaaminen erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien tapauksessa, ilmastonmuutos, digitaalinen muutos, liiketoimintaympäristö ja oikeusjärjestelmä.

(15) Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää toimenpiteitä, joilla vahvistetaan talousarviokehystä, ja se auttaa vastaamaan Kroatian julkishallinnon haasteisiin, joita ovat muun muassa palkanmuodostusjärjestelmä ja paikallishallinnon hajanaisuus. Erityisillä toimenpiteillä pyritään lisäämään julkishallinnon valmiuksia ja tehokkuutta julkisten hankkeiden ja politiikkojen suunnittelussa ja toteutuksessa keskus- ja paikallistasolla. Kroatian suunnitelmaan sisältyy oikeusjärjestelmän tehokkuutta lisääviä toimenpiteitä sekä konkreettisia sitoumuksia tuomioistuinkäsittelyn keston lyhentämiseksi, käsittelyä odottavien tapausten suman purkamiseksi ja oikeudenkäytön digitalisoinnin edistämiseksi. Suunnitelmassa varaudutaan myös korruption ehkäisemisen ja siitä määrättävien seuraamusten langettamisen tehostamiseen.

(16) Suunnitelmalla vastataan koulutusalan uudistamista koskevaan neuvoston suositukseen toimenpiteillä, joilla lisätään varhaiskasvatukseen osallistumista, lisätään pakollisten opetustuntien määrää alakoulussa, päivitetään opetusohjelma, edistetään digiosaamista ja nykyaikaistetaan korkea-asteen koulutus. Kohdennetuilla uudistuksilla ja investoinneilla on määrä kehittää julkisen työvoimapalvelun prosesseja ja auttaa lisäämään työmarkkinoille osallistumista, mikä tapahtuu harjoittamalla aktiivista työmarkkinapolitiikkaa, ottamalla käyttöön perus- ja täydennyskoulutusseteleitä ja muuttamalla työlainsäädäntöä. Kroatian sosiaaliturvajärjestelmään liittyviin haasteisiin vastataan toimenpiteillä, joilla parannetaan sosiaalietuuksien kattavuutta, riittävyyttä ja kohdentamista ja mahdollistetaan uusien sosiaalipalvelujen kehittäminen.

(17) Elpymis- ja palautumissuunnitelman avulla Kroatian liiketoimintaympäristön pitäisi kohentua. Suunnitelmalla puututaan myös kasvun ja investointien esteisiin, joita on käsitelty neuvoston perättäisissä suosituksissa. Liiketoimintaympäristöä kehittävällä toimenpidepaketilla pyritään vähentämään hallinnollista rasitetta ja veronluonteisia maksuja, helpottamaan asiantuntijapalvelujen sääntelyvaatimuksia ja parantamaan rahoituksen saantia. Elpymis- ja palautumissuunnitelman toimenpiteillä pyritään myös parantamaan valtionyhtiöiden hallinnointi- ja ohjausjärjestelmää ja tehostamaan tällaisten yhtiöiden ja tuottamattomien omaisuuserien myyntiä. Huomattava osa investoinneista olisi suunnattava vihreään siirtymään ja digitaaliseen muutokseen. Elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaisilla merkittävillä investoinneilla pyritään vastaamaan energiatehokkuutta, ympäristöinfrastruktuuria ja liikennejärjestelmän tehostamista koskeviin neuvoston suosituksiin. Kroatian elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää toimenpiteitä, joilla vastataan myös muihin neuvoston Kroatialle antamiin suosituksiin, jotka koskevat muun muassa tutkimusta, innovointia ja terveydenhuoltoa.

(18) Koska elpymis- ja palautumissuunnitelmassa vastataan edellä mainittuihin haasteisiin, sen odotetaan myös edistävän Kroatian epätasapainotilojen[5] korjautumista erityisesti suuren julkisen, yksityisen ja ulkomaisen velan osalta tilanteessa, jossa potentiaalinen kasvu on heikkoa.

Kasvupotentiaalia, työpaikkojen luomista sekä taloudellista, sosiaalista ja institutionaalista palautumiskykyä tukeva vaikutus

(19) On odotettavissa, että elpymis- ja palautumissuunnitelmalla on asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan c alakohdan ja liitteessä V olevan 2.3 jakson mukaisesti suuria vaikutuksia (luokitus A) jäsenvaltion kasvupotentiaalin, työpaikkojen syntymisen sekä taloudellisen, sosiaalisen ja institutionaalisen palautumiskyvyn lujittumiseen ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanoon muun muassa siten, että se edistää lapsia ja nuoria koskevia toimintapolitiikkoja sekä lieventää covid-19-kriisin taloudellisia ja sosiaalisia vaikutuksia, jotta voidaan lisätä taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta ja lähentymistä unionissa.

(20) Komission yksiköiden tekemät simulaatiot osoittavat, että suunnitelmalla on mahdollista kasvattaa Kroatian BKT:tä 2,9 prosenttia vuoteen 2026 mennessä.[6] Suunnitelman mukaisten investointien ja uudistusten pitäisi auttaa Kroatiaa korjaamaan talouden suurimmat ongelmat, joita ovat muun muassa suhteellisen alhainen työllisyys ja kasvupotentiaali. Tutkimus- ja innovointi-investoinneilla parannetaan Kroatian kilpailukykyä ja tuottavuutta. Täydennyskoulutuksella voitaisiin puolestaan parantaa työvoiman kilpailukykyä ja pienentää osaamisvajetta ja osaamisen kysynnän ja tarjonnan kohtaamattomuutta. Oppimistulosten pitäisi parantua koulutukseen tehtävillä mittavilla investoinneilla. Kaikilla näillä toimenpiteillä on mahdollista kasvattaa inhimillistä pääomaa ja työn tuottavuutta ja näin lisätä työvoiman panosta potentiaalisessa kasvussa.

---

5 Nämä makrotalouden epätasapainot viittaavat asetuksen (EU) N:o 1176/2011 6 artiklan nojalla vuosina 2019 ja 2020 annettuihin suosituksiin.

6 Simulaatiot perustuvat Next Generation EU -välineen kokonaisvaikutukseen, joka sisältää myös ReactEU-rahoituksen sekä lisärahoituksen Horisontti Eurooppa -puiteohjelmaan, InvestEU-ohjelmaan, oikeudenmukaisen siirtymän rahastoon, maaseuturahastoon ja rescEU-mekanismiin. Simulaatioissa ei oteta huomioon rakenneuudistusten mahdollisia myönteisiä vaikutuksia, jotka voivat olla merkittäviä.

(21) Palvelumarkkinoiden, myös useiden asiantuntijapalvelujen, vapauttamisen jatkaminen lisää kilpailua ja työpaikkoja. Hallinnollisen rasitteen ja veronluonteisten maksujen vähentämisen sekä toimenpiteiden, joilla tehostetaan valtionyhtiöiden hallinnointi- ja ohjausjärjestelmää ja julkisia hankintoja, torjutaan korruptiota ja parannetaan rahanpesun torjuntavalmiuksia, avulla Kroatian pitäisi voida täyttää sitoumuksensa sen jälkeen, kun se on liittynyt valuuttakurssimekanismiin (ERM II). Nämä toimet lisäävät sijoittajien luottamusta ja tekevät Kroatiasta houkuttelevamman kohteen investoinneille ja osaamisen siirtämiselle. Näiden uudistusten, tehokkaampaan liikennejärjestelmään tehtävien investointien, teollisuuden hiilestä irtautumisen jatkamisen, rakennusten energiatehokkuuden parantamisen, vihreän siirtymän ja digitaalisen muutoksen edistämisen on määrä lisätä kilpailukykyä ja parantaa talouden yleistä kestävyyttä.

(22) Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on parantaa heikoimmassa asemassa olevien henkilöiden työllistettävyyttä ja siten vähentää sosiaalista syrjäytymistä ja köyhyyttä. Kroatiassa köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen riski on läheisesti sidoksissa työttömyyteen ja työmarkkinoiden ulkopuolella olemiseen. Ikääntyneet, vammaiset ja työttömissä kotitalouksissa asuvat henkilöt ovat suhteellisesti alttiimpia köyhyysriskille, ja työttömyyskorvausjärjestelmän kattavuus ja riittävyys on edelleen heikko. Elpymis- ja palautumissuunnitelmassa sitoudutaan kasvattamaan vähimmäisetuuden, joka on tärkein köyhyyden vähentämiseen tarkoitettu etuus, riittävyyttä ja laajentamaan sen kattavuutta. Myös työttömyyskorvauksen määrää olisi korotettava ja kestoa pidennettävä ja vähimmäiseläkkeitä korotettava. Lisäksi matkailualaan sekä vihreään siirtymään ja digitaaliseen muutokseen liittyvää koulutusta ja osaamisen kehittämistä koskevissa toimenpiteissä keskitytään heikoimmassa asemassa oleviin ryhmiin.

(23) Suunnitelma sisältää erilaisia toimia, joilla edistetään Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanoa ja pyritään muun muassa laajentamaan varhaiskasvatuksen piiriin pääsyä, kehittämään digitaalisia ratkaisuja sosiaalietuuksia koskevien tietojen vaihtoon sekä ottamaan käyttöön sosiaalialan mentorointipalveluja varsinkin nuorten työllisyyden ja sosiaalisen osallisuuden edistämiseksi.

”Ei merkittävää haittaa” -periaate

(24) On odotettavissa, että elpymis- ja palautumissuunnitelmassa asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan d alakohdan ja liitteessä V olevan 2.4 jakson mukaisesti varmistetaan, että siihen sisältyvien uudistusten ja investointihankkeiden täytäntöönpanotoimenpiteistä ei aiheudu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2020/852[7] 17 artiklassa tarkoitettua merkittävää haittaa ympäristötavoitteille (”ei merkittävää haittaa” -periaate) (luokitus A).

(25) Asetuksen (EU) 2021/241 ja ”ei merkittävää haittaa” -periaatteesta annettujen komission teknisten ohjeiden (2021/C 58/01) mukaisesti Kroatia on toimittanut todisteita ja takeita siitä, että elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyvien uudistusten ja investointihankkeiden täytäntöönpanotoimenpiteet eivät aiheuta merkittävää haittaa yhdellekään kuudesta ympäristötavoitteesta, jotka ovat ilmastonmuutoksen hillintä, ilmastonmuutokseen sopeutuminen, vesivarojen ja merten

[7] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2020/852, annettu 18 päivänä kesäkuuta 2020, kestävää sijoittamista helpottavasta kehyksestä ja asetuksen (EU) 2019/2088 muuttamisesta (EUVL L 198, 22.6.2020, s. 13).

luonnonvarojen kestävä käyttö ja suojelu, kiertotalous, ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen sekä luonnon monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojelu ja ennallistaminen.

(26) Valitsemalla toimenpiteitä, jotka joko edistävät merkittävästi ympäristötavoitteita tai joilla ei ole ennakoitavissa olevaa vaikutusta ympäristötavoitteisiin tai vaikutus on merkityksetön, on odotettavissa, että monet suunnitelmaan sisältyvät toimenpiteet ovat lähtökohtaisesti ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen mukaisia, esimerkiksi koulutuksen, työmarkkinoiden ja julkishallinnon aloilla. Erityisillä välitavoitteilla ja tavoitteilla olisi tarvittaessa varmistettava, että vältytään merkittävältä haitalta. Hiilidioksidin talteenottoon ja varastointiin tehtäviin investointeihin ei saisi sisältyä tehostetussa öljyntuotannossa käytettävien laitteiden ostoa tai käyttöä eikä öljyntuotannon lisäämistä. Myös geotermisissä investoinneissa olisi välitavoitteella ja tavoitteella varmistettava, että hankkeisiin ei kuulu öljyn tai kaasun etsintää tai tuotantoa, että etsinnässä ja tuotannossa käytettävää laitteistoa ei hankinta, että metaania ei vapaudu ja että geoterminen poraus ei vaikuta haitallisesti veden määrään ja laatuun. Zadarin lentoaseman investointihankkeessa keskitytään lentoaseman sähköistämiseen ja aurinkosähkön käyttöönottoon ja varmistetaan, että lentoaseman fyysiseen laajentamiseen ei käytetä asetuksen (EU) 2021/241 mukaista tukea. Zagrebin keskustassa sijaitseviin lääkeaineiden polttolaitoksiin tehtävän investoinnin välitavoitteena olisi varmistettava, että polttolaitoksissa on kierrätettäväksi kelpaamatonta vaarallista sairaalajätettä varten energian talteenottolinja ja siinä savukaasujen puhdistusjärjestelmä ja jatkuva päästöjen seurantajärjestelmä. Erityistä huomiota on kiinnitetty horisontaalisiin järjestelmiin, joiden välitavoitteilla olisi varmistettava, että ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen noudattamisvaatimukset on otettu huomioon järjestelmien suunnittelussa.

Vihreän siirtymän edistäminen, luonnon monimuotoisuus mukaan lukien

(27) Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan e alakohdan ja liitteessä V olevan 2.5 jakson mukaisesti toimenpiteitä, joilla suuressa määrin edistetään vihreää siirtymää, mukaan lukien luonnon monimuotoisuus, tai siitä johtuviin haasteisiin vastaamista. Ilmastotavoitteita tukevat toimenpiteet ovat määrältään 40,3 prosenttia suunnitelman kokonaismäärärahoista asetuksen (EU) 2021/241 liitteessä VI esitetyn menetelmän mukaisesti laskettuna. Kuten asetuksen (EU) 2021/241 17 artiklassa edellytetään, elpymis- ja palautumissuunnitelma on johdonmukainen niiden tietojen kanssa, jotka on sisällytetty vuosien 2021–2030 kansalliseen energia- ja ilmastosuunnitelmaan.

(28) Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää pitkäkestoisia uudistuksia ja investointeja, jotka edistävät vihreää siirtymää. Sellaisia ovat investoinnit energiatehokkuuteen julkisten ja yksityisten rakennusten peruskorjauksen avulla, uudistukset uusiutuvan energian käyttöönoton helpottamiseksi ja investoinnit geotermiseen energiaan sekä sähkö- ja jakeluverkkoon uusiutuvien energialähteiden integroinnin helpottamiseksi. Hiilidioksidin talteenottoon ja geologiseen varastointiin tehtävissä investoinneissa olisi hyödynnettävä innovatiivisia teknologioita, joilla on mahdollista hillitä ilmastonmuutoksen vaikutuksia. Lisäksi elpymis- ja palautumissuunnitelmalla tuetaan kehittyneiden biopolttoaineiden käyttöönottoa, uusiutuvan vedyn tuotantoa ja tankkausinfrastruktuurin käyttöönottoa ja edistetään näin siirtymistä kestävään liikkuvuuteen seuraavan vuosikymmenen aikana. Suunnitelmalla edistetään liikenteen siirtymistä maanteiltä rautateille samalla kun investoidaan päästöttömiin ajoneuvoihin ja aluksiin ja tuetaan niihin liittyvää infrastruktuuria. Investoimalla vihreän osaamisen

kehittämiseen, tukemalla pieniä, keskisuuria ja suuria yrityksiä investoimaan ympäristöystävällisiin tuotantoprosesseihin ja tekemällä matkailusta kestävämpää voidaan myös edistää vihreiden tavoitteiden saavuttamista.

(29) Kaiken kaikkiaan vihreää siirtymää tukevat uudistukset ja investoinnit ovat linjassa kansallisten suunnitelmien kanssa. Ympäristöpolitiikan osalta elpymis- ja palautumissuunnitelmalla olisi suoraan edistettävä luonnonvarojen hoidon tehostamista. Suunnitelma sisältää infrastruktuuri-investointeja, joilla parannetaan vesihuoltojärjestelmiä ja vauhditetaan siirtymistä kiertotalouteen. Kaatopaikoille vietävän jätteen osuuden vähentämiseksi myönnetään rahoitusta uuteen infrastruktuuriin, kierrätyslaitokset ja jätteen lajittelukeskukset mukaan lukien. Suunnitelmaan sisältyy investointeja kiertotalouden edistämiseksi maatalousalalla elintarvikejätteen vähentämiseksi. Siihen sisältyy myös toimenpiteitä luonnon monimuotoisuuden suojelemiseksi, mukaan lukien jokien ja tulvatasankojen ennallistaminen ja vieraslajien hävittäminen Neretvan herkällä suistoalueella. Näillä toimenpiteillä olisi varmistettava Kroatian elpymis- ja palautumissuunnitelman pysyvä vaikutus vihreään siirtymään, mukaan lukien luonnon monimuotoisuuden ja ympäristön suojelu.

(30) Uudistuksilla ja investoinneilla on tarkoitus edistää merkittävästi hiilestä irtautumista ja ilmastoa koskevia Kroatian tavoitteita, jotka on esitetty vuoteen 2030 ulottuvassa Kroatian kansallisessa energia- ja ilmastosuunnitelmassa ja hiilestä irtautumista koskevassa pitkän aikavälin strategiassa. Asetuksessa (EU) 2020/852 määriteltyjen ympäristötavoitteiden osalta suunnitelma sisältää huomionarvoisia ilmastonmuutoksen hillitsemistoimenpiteitä, joilla pyritään vähentämään kasvihuonekaasupäästöjä pääasiassa rakennuskannan energiatehokkuutta parantamalla, investointeja uusiutuvan energian käyttöönoton edistämiseen energia- ja liikennealoilla sekä innovatiivisten teknologioiden käyttöä. Suunnitelma sisältää tärkeitä toimenpiteitä, jotka liittyvät ilmastonmuutokseen sopeutumiseen, mukaan lukien vesilähteiden kestävän käytön tukeminen vähentämällä vedenjakeluverkkojen vesihävikkiä ja energiankulutusta. Suunnitelmaan sisältyy myös huomattavia, luontoon perustuvia ratkaisuja tukevia investointeja tulvariskien ehkäisyyn. Kroatian suunnitelman odotetaan edistävän vuoteen 2030 ulottuvia unionin energia- ja ilmastotavoitteita ja vuoteen 2050 ulottuvaa unionin ilmastoneutraaliustavoitetta.

Digitaalisen muutoksen edistäminen

(31) Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan f alakohdan ja liitteessä V olevan 2.6 jakson mukaisesti toimenpiteitä, joilla suuressa määrin (luokitus A) edistetään digitaalista muutosta tai siitä johtuviin haasteisiin vastaamista. Digitaalisia tavoitteita tukevat toimenpiteet ovat määrältään 20,4 prosenttia suunnitelman kokonaismäärärahoista asetuksen (EU) 2021/241 liitteessä VI esitetyn menetelmän mukaisesti laskettuna.

(32) Kroatian elpymis- ja palautumissuunnitelman eri osissa on digitaalista muutosta tukevia toimia, mikä heijastaa suunnitellun digitalisaation laaja-alaista ja läpileikkaavaa luonnetta. Yksi elpymis- ja palautumissuunnitelman komponentti koskee yksinomaan Kroatian talouden ja yhteiskunnan digitalisaatiota. Julkishallinnon digitalisaatiota ja julkisten palvelujen verkkotarjontaa tuetaan johdonmukaisin toimenpitein. Suunnitelmaan sisältyy myös digitaalisiin yhteyksiin tehtäviä investointeja, joilla on määrä parantaa kiinteiden ja langattomien internetpalvelujen

digitaalista infrastruktuuria syrjäisillä maaseutualueilla, jotka ovat jääneet jälkeen digitaalisen osallisuuden suhteen.

(33) Digitaaliseen muutokseen keskittyvän komponentin lisäksi useimmilla muilla komponenteilla edistetään digitalisaatiota Kroatiassa. Suunnitelma sisältää merkittäviä toimenpiteitä liikenne-, energia-, terveydenhuolto-, oikeus- ja koulutusalojen digitalisoimiseksi ja erityisiä investointeja korkea-asteen koulutuksen digitaalisiin välineisiin. Kroatian yhteiskunnan ja talouden digitalisaation ohjaamiseksi seuraavalla vuosikymmenellä on tarkoitus laatia kattava strategia, jossa määritellään strategiset tavoitteet talouden, julkishallinnon ja oikeuslaitoksen digitaalista muutosta, digitaalisia yhteyksiä ja digiosaamisen kehittämistä varten.

(34) Elpymis- ja palautumissuunnitelmalla tuettavilla digitalisaation liittyvillä uudistuksilla ja investoinneilla odotetaan olevan pysyvä vaikutus. Esimerkiksi Kroatian julkishallinnon digitalisoinnin tukemiseksi tehtävien investointien odotetaan saavan aikaan systeemisiä muutoksia kohti yhteentoimivien järjestelmien kehittämistä kansallisella ja kansainvälisellä tasolla ja dataan perustuvaa päätöksentekoa julkishallinnossa. Niiden odotetaan myös muuttavan vuorovaikutusta Kroatian julkishallinnon ja sen käyttäjien välillä. Yhteyksiin tehtävien investointien odotetaan myös vähentävän digitaalista kuilua kaupunkien ja maaseudun välillä. Niitä tuetaan muista kansallisista tai unionin varoista rahoitettavaksi suunnitelluilla täydentävillä toimenpiteillä, jotta voidaan varmistaa unionin gigabittitavoitteiden saavuttaminen.

Pysyvät vaikutukset

(35) On odotettavissa, että elpymis- ja palautumissuunnitelma tuottaa suuressa määrin (luokitus A) asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan g alakohdan ja liitteessä V olevan 2.7 jakson mukaisesti pysyviä vaikutuksia Kroatiassa.

(36) Uudistusten, joilla vähennetään yritysten hallinnollista ja taloudellista taakkaa lieventämällä monimutkaista sääntelyä ja vähentämällä veronluonteisia maksuja, odotetaan tukevan arvonmuodostusta yksityissektorilla. Vastaavasti korruption ja rahanpesun torjuntatoimenpiteiden sekä uudistusten, joilla puretaan käsittelyä odottavien tapausten ruuhkaa ja nopeutetaan tapausten käsittelyaikaa oikeuslaitoksessa, on tarkoitus vahvistaa instituutioita ja lisätä sijoittajien luottamusta, mikä auttaa Kroatiaa houkuttelemaan investointeja ja osaamista. Säänneltyjen ammattien vapauttamiseksi toteutettavien uudistusten on tarkoitus lisätä kilpailua taloudessa, mikä hyödyttää kuluttajia ja luo työpaikkoja. Uudistusten, joilla parannetaan tutkimus- ja innovointikehyksen tehokkuutta ja tuloksellisuutta, mukaan lukien T&K-verokannustinjärjestelmä ja innovoinnin tukiohjelmat, odotetaan edistävän huippuosaamisen alojen kehittämistä ja vaikuttavan pysyvästi tuottavuuteen ja talouteen yleensä. Valtionyhtiöiden hallinnointi- ja ohjausjärjestelmän parannuksilla ja tällaisten yhtiöiden ja tuottamattomien omaisuuserien tehostetulla myynnillä pitäisi olla pysyvä vaikutus talouden allokatiiviseen tehokkuuteen. Lisäksi on tehty merkittäviä aloitteita julkishallinnon prosessien parantamiseksi muun muassa digitalisoinnin avulla, esimerkiksi yritysten rekisteröinti ja maksujen maksaminen, sekä julkishallinnon työntekijöiden osaamisen kehittämiseksi. Näillä aloitteilla tulee olemaan pysyvä vaikutus niin yrityksille kuin kotitalouksille tarjottavien palvelujen laatuun.

(37) Koulutukseen, terveydenhuoltoon ja työmarkkinoilla tarvittavaan osaamiseen tehtävillä investoinneilla on pitkäkestoisia myönteisiä vaikutuksia inhimilliseen pääomaan. Tutkimukseen ja innovointiin tehtävillä investoinneilla tuetaan yritysten

tuottavuutta ja kilpailukykyä, ja puhtaaseen energiaan, kestävään matkailuun, liikennejärjestelmän nykyaikaistamiseen, digitaaliseen muutokseen ja vihreään siirtymään tehtävillä investoinneilla parannetaan talouden kestävyyttä rakenteellisesti ja houkutellaan ajan mittaan lisää investointeja. Myös rakennusten energiatehokkuuden ja maanjäristysten varalta tehtävän peruskorjauksen odotetaan vaikuttavan pysyvästi sekä energiankulutuksen vähenemiseen että turvallisuuden parantumiseen.

(38) Suunnitelman pysyviä vaikutuksia voidaan lisätä myös suunnitelman ja muiden, koheesiopolitiikan varoin rahoitettavien ohjelmien yhteisvaikutuksella, erityisesti vastaamalla konkreettisin toimin syvään juurtuneisiin alueellisiin haasteisiin ja edistämällä tasapainoista kehitystä.

Seuranta ja täytäntöönpano

(39) Elpymis- ja palautumissuunnitelmassa ehdotetut järjestelyt ovat asianmukaisia (luokitus A) takaamaan asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan h alakohdan ja liitteessä V olevan 2.8 jakson mukaisesti elpymis- ja palautumissuunnitelman, mukaan lukien suunnitellun aikataulun, välitavoitteiden ja tavoitteiden ja niihin liittyvien indikaattoreiden, tuloksellisen seurannan ja toteuttamisen.

(40) Useiden valtion instituutioiden olisi osallistuttava elpymis- ja palautumissuunnitelman toimenpiteiden täytäntöönpanoon. Valtiovarainministeriöön perustettava keskuskoordinointielin tulee olemaan johtava kansallinen elin, jonka tehtävänä on elpymis- ja palautumissuunnitelman yleinen koordinointi ja seuranta, myös toimenpiteiden edistymisen aktiivinen seuranta, kunkin komponentin välitavoitteiden ja tavoitteiden perusteella. Välitön vastuu elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyvien uudistusten ja investointien toteuttamisesta on toimivaltaisilla ministeriöillä, kun taas ministeritason täytäntöönpanokomitean tehtävänä on vastata johdonmukaisuudesta kaikkien unionin varojen käytössä. Elpymis- ja palautumissuunnitelmassa määritellään välitavoitteet ja tavoitteet kullekin siihen sisältyvälle investoinnille ja uudistukselle. Välitavoitteiden ja tavoitteiden määrä on oikeassa suhteessa Kroatian taloutta koskevien toimenpiteiden määrään ja suunnitelman laajuuteen. Välitavoitteita ja tavoitteita varten ehdotetut kvalitatiiviset ja kvantitatiiviset indikaattorit ovat riittävän selkeitä, realistisia ja kattavia, jotta niiden saavuttamista voidaan seurata ja se voidaan todentaa. Siinä missä elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää kattavat koordinointi-, täytäntöönpano- ja seurantajärjestelyt, sen täytäntöönpano on riippuvainen täytäntöönpanoelinten hallinnollisista ja täytäntöönpanovalmiuksista. Kaikkia elimiä ei ole kuitenkaan vielä nimetty tai perustettu. Sen vuoksi on kiinnitettävä erityistä huomiota täytäntöönpano- ja koordinointirakenteen perustamiseen; keskuskoordinointielin on tarkoitus perustaa vuoden 2021 loppuun mennessä sitä koskevan välitavoitteen mukaisesti.

(41) Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että tukivälineestä annettavasta rahoitustuesta tiedotetaan ja se tuodaan esille asetuksen (EU) 2021/241 34 artiklan mukaisesti. Jäsenvaltiot voivat pyytää teknisen tuen välineestä teknistä tukea avuksi suunnitelman täytäntöönpanossa.

Kustannukset

(42) Elpymis- ja palautumissuunnitelman arvioitujen kokonaiskustannusten määrän perustelut ovat jossakin määrin (luokitus B) asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan i alakohdan ja liitteessä V olevan 2.9 jakson mukaisesti kohtuulliset ja

uskottavat ja kustannustehokkuusperiaatteen mukaiset sekä oikeassa suhteessa odotettuihin kansallisiin taloudellisiin ja sosiaalisiin vaikutuksiin.

(43) Kroatia on toimittanut toimenpidekohtaisen kustannuseritelmän, jossa kustannukset on perusteltu viittaamalla vastaaviin aiempiin hankkeisiin tai selvityksiin ja jossa annetaan asianmukaiset selvitykset kokonaiskustannusten määrittämisessä käytetystä menetelmästä. Niiden eri toimenpiteiden osalta, joiden kustannuksia ei voida määrittää yksityiskohtaisesti etukäteen, koska esimerkiksi hankkeet valitaan kilpailuun perustuvilla menettelyillä, kuten ehdotuspyynnöillä, elpymis- ja palautumissuunnitelmassa esitetään yleensä aiempiin kokemuksiin perustuvat perustelut, joiden mukaan kustannukset eivät ole suhteettomia toimenpiteen tavoitteisiin nähden. Suurimmassa osassa toimenpiteitä kustannukset arvioidaan kohtuullisiksi ja uskottaviksi. Vaikka Kroatia on nähnyt paljon vaivaa tarvittavien kustannustietojen toimittamiseksi, kustannusten laskennassa käytetty menetelmä ja kustannusten perustelut eivät kata johdonmukaisesti toimenpiteiden kaikkia osa-alueita, vaan osa kokonaiskustannuksista jää joissain tapauksissa vaille selitystä. Tiettyjen kustannusarvioiden osalta kustannukset ylittivät jossain määrin vastaavissa hankkeissa määritetyn kustannustason. Kyseisten kustannusten arvioinnissa käytettyä menetelmää ei kuitenkaan ole selitetty riittävän hyvin eikä perustelujen yhteys kustannuksiin ole aina täysin selvä, minkä vuoksi tälle kustannustenarviointikriteerille ei voida antaa korkeampaa luokitusta. Elpymis- ja palautumissuunnitelman arvioidut kokonaiskustannukset ovat kustannustehokkuusperiaatteen mukaisia ja oikeassa suhteessa odotettuihin kansallisiin taloudellisiin ja sosiaalisiin vaikutuksiin.

Taloudellisten etujen suojaaminen

(44) Elpymis- ja palautumissuunnitelmassa ehdotetut järjestelyt ovat asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan j alakohdan ja liitteessä V olevan 2.10 jakson mukaisesti asianmukaisia (luokitus A) ehkäisemään, havaitsemaan ja korjaamaan asetuksen nojalla myönnettyjen varojen käyttöön liittyviä lahjontaa, petoksia ja eturistiriitoja, ja on odotettavissa, että järjestelyjen avulla voidaan tuloksellisesti välttää päällekkäisen rahoituksen myöntäminen asetuksen nojalla ja muista unionin ohjelmista. Tämä ei vaikuta sellaisten muiden välineiden ja työkalujen soveltamiseen, joilla edistetään ja valvotaan EU:n lainsäädännön noudattamista muun muassa lahjonnan, petosten ja eturistiriitojen ehkäisemiseksi, havaitsemiseksi ja korjaamiseksi sekä unionin varojen suojaamiseksi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) 2020/2092[8] mukaisesti.

(45) Järjestelyt elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanemiseksi Kroatiassa on kuvattu asianmukaisesti. Järjestelyt on suunniteltu yhdenmukaisesti, ja ne perustuvat vakaisiin prosesseihin ja rakenteisiin; valvonta- ja tarkastustoimiin osallistuvien toimijoiden roolit ja vastuut ovat selvät, asiaankuuluvat valvontatoiminnot on erotettu asianmukaisesti ja tarkastuksia tekevien toimijoiden riippumattomuus on varmistettu. Makrotaloudellisia analyyseja laativan valtiovarainministeriön osaston olisi vastattava suunnitelman täytäntöönpanon koordinoinnista. Kutakin komponenttia ja alakomponenttia varten on nimetty ministeriön ja keskushallinnon tasolla toimivaltainen viranomainen, joka vastaa uudistusten ja investointien

[8] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) 2020/2092, annettu 16 päivänä joulukuuta 2020, yleisestä ehdollisuusjärjestelmästä unionin talousarvion suojaamiseksi (EUVL L 433I, 22.12.2020, s. 1).

täytäntöönpanosta valtionhallinnon järjestelmästä annetussa laissa säädetyn alakohtaisen toimivallan mukaisesti. Kansallisesta rahastosta vastaavan valtiovarainministeriön osaston olisi vastattava maksupyyntöjen laatimisesta ja lähettämisestä Euroopan komissiolle puolivuosittain sen jälkeen, kun välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttaminen on todennettu. Pyyntöihin on liitettävä johdon vahvistuslausuma ja yhteenveto suoritetuista tarkastuksista. Tarkastusviranomaisen tehtävät annetaan virastolle, joka vastaa Euroopan unionin ohjelmien täytäntöönpanojärjestelmän tarkastamisesta (ARPA).

(46) Kroatian elpymis- ja palautumissuunnitelmassaan ehdottamat järjestelyt asetuksen (EU) 2021/241 nojalla myönnettyjen varojen käyttöön liittyvien lahjonnan, petosten ja eturistiriitojen ehkäisemiseksi, havaitsemiseksi ja korjaamiseksi, mukaan lukien järjestelyt päällekkäisen rahoituksen välttämiseksi, arvioidaan riittäviksi. Välitavoitteet, jotka liittyvät täytäntöönpanoon ja valvontaan osallistuvien elinten oikeudellisen valtuutuksen vahvistamiseen, koordinointielimeen ja IT-järjestelmän parannuksiin, olisi täytettävä ennen ensimmäisen maksupyynnön toimittamista. Lisäksi valvonnasta vastaavilla toimijoilla olisi oltava oikeudelliset valtuudet ja hallinnolliset valmiudet suorittaa heille kuuluvat tehtävät edellyttäen, että työmäärää koskevaan analyysiin liittyvät välitavoitteet ja niistä johtuvat suositukset on täytetty viimeistään ensimmäisen maksupyynnön esittämisajankohtana.

Suunnitelman johdonmukaisuus

(47) Suunnitelmaan sisältyy suuressa määrin (luokitus A) asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan k alakohdan ja liitteessä V olevan 2.11 jakson mukaisesti toimenpiteitä, joilla toteutetaan uudistuksia ja julkisia investointihankkeita johdonmukaisina toimina.

(48) Kroatian elpymis- ja palautumissuunnitelma rakentuu viidelle johdonmukaiselle komponentille ja yhdelle aloitteelle. Niillä tuetaan yhteisiä tavoitteita, jotka koskevat Kroatian talouden elpymisen vauhdittamista, covid-19-pandemian vaikutusten lieventämistä, vihreän siirtymän, digitaalisen muutoksen ja osallisuuden edistämistä sekä Kroatian talouden palautumis- ja kilpailukyvyn parantamista. Suunnitelman komponenttien ja erityisesti rakennusten peruskorjausta koskevan aloitteen avulla on tarkoitus edistää myös kahden tuhoisan maanjäristyksen aiheuttamien vahinkojen korjaamista. Maanjäristykset tapahtuivat maan keskiosassa vuonna 2020 ja aiheuttivat vahinkoa Zagrebissa ja sen ympäristössä sekä Banovinan alueella. Kaikki viisi komponenttia ja mainittu aloite muodostuvat johdonmukaisista uudistus- ja investointikokonaisuuksista, joihin sisältyy toisiaan vahvistavia ja/tai täydentäviä toimenpiteitä. Eri komponenttien ja aloitteen välillä on myös synergiaetuja, eivätkä toimenpiteet ole keskenään ristiriidassa tai heikennä toistensa vaikuttavuutta.

Tasa-arvo

(49) Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää toimenpiteitä, joiden avulla voidaan lisätä naisten osallistumista työmarkkinoille. Työelämäuudistuksen odotetaan tukevan tätä tavoitetta, helpottavan työ- ja yksityiselämän yhteensovittamista, välillisesti kaventavan sukupuolten välistä palkkaeroa ja puuttuvan sukupuolten väliseen suureen eroon eläkkeissä. Suunnitelmalla olisi rahoitettava tieto- ja viestintätekniikan hankkeita, joilla edistetään tasa-arvon toteutumista. Siihen sisältyy koulutusjärjestelmän uudistus, jolla pyritään varmistamaan yhtäläiset mahdollisuudet kaikille lapsille pääasiassa lisäämällä varhaiskasvatukseen osallistumista ja opetustuntien määrää alakouluissa. Kroatian olisi kehitettävä sosiaalialan

mentorointipalveluja, joilla vaikeasti tavoitettavia edunsaajaryhmiä, kuten vammaisia, väkivallan uhreja, kodittomia, siirtolaisia, romaneja ja nuoria tuetaan tukijärjestelmästä irtaantumisessa ja työelämään pääsemisessä. Suunnitelma sisältää useita investointeja, joilla vastataan vammaisten erityistarpeisiin toimenpitein, joilla muun muassa varmistetaan asuntojen ja muiden rakennusten fyysinen esteettömyys, tarjotaan asianmukaisia liikkuvuuspalveluja, edistetään erilaisia työllistymismuotoja ja varmistetaan digitaalisten julkisten palvelujen saatavuus.

Turvallisuutta koskeva itsearviointi

(50) Investoinneista on tehty turvallisuutta koskeva itsearviointi digitaalisten valmiuksien ja yhteyksien osalta asetuksen (EU) 2021/241 18 artiklan 4 kohdan g alakohdan mukaisesti. Elpymis- ja palautumissuunnitelmassa kuvataan, miten kansallinen sääntelyviranomainen on laatinut määräysluonnoksen sellaisten täytäntöönpanotoimenpiteiden luonteesta ja aikataulusta, joilla varmistetaan viestintäverkkojen ja -palvelujen turvallisuus ja eheys. Luonnos sisältää vaatimukset, joilla varmistetaan 5G-viestintäverkkojen ja -palvelujen turvallisuus niiden suositusten mukaisesti, jotka esitetään 29. tammikuuta 2020 annetussa komission tiedonannossa ”5G:n turvallinen käyttöönotto EU:ssa – EU:n välineistön täytäntöönpano”[9].

Rajatylittävät ja useita maita kattavat hankkeet

(51) Suunnitelma sisältää rajatylittäviä ja useita maita kattavia hankkeita kolmella alalla. Ensinnäkin se sisältää toimenpiteitä, jotka liittyvät tietojärjestelmien yhteentoimivuuteen osana digitaalisen muutoksen komponenttia. Siihen kuuluu tärkeimpien rekistereiden perustaminen, nykyaikaistaminen ja yhteenliittäminen sekä yhteentoimivuuden keskusjärjestelmän perustaminen eurooppalaisten yhteentoimivuusperiaatteiden (EIF) mukaisesti. Toiseksi koulutuksen komponentissa korkeakoulutuksen digitalisoinnin odotetaan edistävän ja vauhdittavan korkea-asteen oppilaitosten aktiivisempaa osallistumista rajatylittäviin ja monikansallisiin hankkeisiin, erityisesti sellaisiin, joissa hyvät digitaaliset valmiudet ovat osallistumisen välttämätön edellytys. Kolmanneksi vesi- ja jätehuollon komponentissa julkisen vesihuollon ja viemäröinnin kehittämisohjelmilla on myönteinen vaikutus ympäristöön, koska niillä vähennetään ympäristön ja vesivarojen pilaantumista ja edistetään vesistöjen säilyttämistä; tässä mielessä niiden vaikutus on rajatylittävä ja maailmanlaajuinen.

Kuulemisprosessi

(52) Kroatia toteutti kuulemisprosessin ennen elpymis- ja palautumissuunnitelmansa toimittamista ja sidosryhmien julkisen kuulemisen sen jälkeen, kun se oli toimittanut suunnitelman luonnoksen komissiolle joulukuussa 2020. Viranomaiset järjestivät vuoden 2021 tammi- ja toukokuun välisenä aikana yli 15 temaattista tapaamista eri sidosryhmien kanssa. Tapaamisissa viranomaiset esittelivät elpymis- ja palautumissuunnitelman Kroatialle tarjoamat mahdollisuudet tietyillä aloilla, suunnitelman rakenteen, kriteerit, prosessin ja täydentävyyden muiden unionin varojen kanssa. Suunnitelman tiivistelmä julkaistiin ja esiteltiin tiedotusvälineille ennen sen hyväksymistä 1. huhtikuuta 2021. Hallituksen hyväksynnän jälkeen tiivistelmä julkaistiin hallituksen verkkosivuilla ja siitä keskusteltiin parlamentissa 14. huhtikuuta 2021.

[9] COM(2020) 50.

(53) Kroatian elpymis- ja palautumissuunnitelmassa ei esitetä viranomaisten suunnitelmia siitä, miten sidosryhmät otetaan mukaan suunnitelman täytäntöönpanoon. Asianomaisten toimijoiden sitoutumisen varmistamiseksi on erittäin tärkeää ottaa kaikki asianomaiset alue- ja paikallisviranomaiset ja muut sidosryhmät, myös työmarkkinaosapuolet ja kansalaisyhteiskunta, mukaan resurssien alueellisen jakamisen seurantaan suunnitelmaan sisältyvien investointien ja uudistusten täytäntöönpanon kaikissa vaiheissa.

Myönteinen arvio

(54) Koska komissio antaa Kroatian elpymis- ja palautumissuunnitelmasta myönteisen arvion todeten, että suunnitelma täyttää tyydyttävästi asetuksessa (EU) 2021/241 vahvistetut arviointikriteerit, tässä päätöksessä olisi mainitun asetuksen 20 artiklan 2 kohdan mukaisesti vahvistettava suunnitelman täytäntöönpanemiseksi tarvittavat uudistukset ja investointihankkeet, asiaankuuluvat välitavoitteet, tavoitteet ja indikaattorit sekä määrä, jonka unioni asettaa saataville suunnitelman täytäntöönpanoa varten rahoitustukena, jota ei makseta takaisin.

Rahoitusosuus

(55) Kroatian elpymis- ja palautumissuunnitelman arvioidut kokonaiskustannukset ovat 6 393 794 220 euroa. Koska elpymis- ja palautumissuunnitelma täyttää tyydyttävästi asetuksessa (EU) 2021/241 vahvistetut arviointikriteerit ja koska elpymis- ja palautumissuunnitelman arvioidut kokonaiskustannukset ovat suuremmat kuin Kroatian käytettävissä oleva enimmäisrahoitusosuus, Kroatian elpymis- ja palautumissuunnitelmaa varten myönnettävän rahoitusosuuden olisi oltava yhtä suuri kuin Kroatian käytettävissä olevan rahoitusosuuden kokonaismäärä.

(56) Laskelmaa Kroatian enimmäisrahoitusosuudesta on määrä päivittää 30 päivään kesäkuuta 2022 mennessä asetuksen (EU) 2021/241 11 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Kroatian saataville olisi asetettava tietty määrä nyt, jotta kyseisen asetuksen 23 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu oikeudellinen sitoumus voidaan tehdä 31 päivään joulukuuta 2022 mennessä. Enimmäisrahoitusosuuden päivittämisen jälkeen neuvoston olisi komission ehdotuksesta tarvittaessa muutettava tätä päätöstä ilman aiheetonta viivytystä niin, että se sisältää päivitetyn enimmäisrahoitusosuuden.

(57) Annettava tuki rahoitetaan neuvoston päätöksen (EU, Euratom) 2020/2053[10] 5 artiklaan perustuvalla komission unionin puolesta toteuttamalla lainanotolla. Tuki olisi maksettava erissä heti, kun Kroatia on tyydyttävästi saavuttanut elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanoon liittyvät yksilöidyt asiaankuuluvat välitavoitteet ja tavoitteet.

(58) Kroatia on pyytänyt ennakkomaksua, joka on 13 prosenttia rahoitusosuudesta. Kyseinen määrä olisi asetettava Kroatian saataville asetuksen (EU) 2021/241 23 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun rahoitussopimuksen mukaisesti sillä edellytyksellä, että kyseinen rahoitussopimus tulee voimaan.

(59) Tämä päätös ei saisi vaikuttaa sellaisten menettelyjen tuloksiin, jotka liittyvät unionin varojen myöntämiseen jonkin muun unionin ohjelman kuin asetuksen (EU) 2021/241 nojalla, eikä sisämarkkinoiden toiminnan vääristymistä koskeviin menettelyihin, joita voidaan toteuttaa erityisesti perussopimuksen 107 ja 108 artiklan nojalla. Päätöksellä

[10] EUVL L 424, 15.12.2020, s. 1.

ei poisteta jäsenvaltioille perussopimuksen 108 artiklan nojalla kuuluvaa velvoitetta ilmoittaa komissiolle mahdollisista valtiontuista,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla
Elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksyminen

Hyväksytään asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdassa säädettyjen kriteerien perusteella arvio Kroatian elpymis- ja palautumissuunnitelmasta. Tämän päätöksen liitteessä esitetään elpymis- ja palautumissuunnitelmaan kuuluvat uudistukset ja investointihankkeet, elpymis- ja palautumissuunnitelman seurantaa ja täytäntöönpanoa koskevat järjestelyt ja aikataulu, asiaankuuluvat välitavoitteet ja tavoitteet, indikaattorit, jotka liittyvät suunniteltujen välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttamiseen, sekä järjestelyt, joiden mukaisesti komissio saa rajoittamattomasti käyttöönsä merkitykselliset taustatiedot.

2 artikla
Rahoitusosuus

1. Unioni asettaa Kroatian saataville 6 295 431 146 euron[11] suuruisen rahoitusosuuden tukena, jota ei makseta takaisin. Tästä määrästä 4 631 762 551 euroa asetetaan saataville niin, että oikeudelliset sitoumukset voidaan tehdä viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2022. Jos asetuksen (EU) 2021/241 11 artiklan 2 kohdassa säädetyssä päivityksessä Kroatialle laskettu määrä on yhtä suuri tai suurempi kuin tämä määrä, sen saataville asetetaan vielä 1 663 668 594 euroa niin, että oikeudelliset sitoumukset voidaan tehdä 1 päivän tammikuuta ja 31 päivän joulukuuta 2023 välisenä aikana.

2. Komissio asettaa unionin rahoitusosuuden Kroatian saataville erissä liitteen mukaisesti. Rahoitusosuudesta 818 406 049 euroa eli 13 prosenttia asetetaan saataville ennakkomaksuna. Komissio voi maksaa ennakkomaksun ja avustuserät yhdellä kertaa tai useammassa erässä. Erien suuruus riippuu rahoituksen saatavuudesta.

3. Ennakkomaksu vapautetaan saataville asetuksen (EU) 2021/241 23 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun rahoitussopimuksen mukaisesti sillä edellytyksellä, että kyseinen rahoitussopimus tulee voimaan. Ennakkomaksut kuitataan vähentämällä ne maksueristä suhteellisesti.

4. Rahoitussopimuksen mukaisten erien saataville vapauttamisen ehtona on, että rahoitusta on käytettävissä ja että komissio on tehnyt asetuksen (EU) 2021/241 24 artiklan mukaisesti päätöksen siitä, että Kroatia on tyydyttävästi saavuttanut elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanoon liittyvät yksilöidyt asiaankuuluvat välitavoitteet ja tavoitteet. Edellyttäen, että 1 kohdassa tarkoitetut oikeudelliset sitoumukset tulevat voimaan, tuen maksamisen edellytyksenä on, että välitavoitteet ja tavoitteet saavutetaan viimeistään 31 päivänä elokuuta 2026.

[11] Tämä määrä vastaa määrärahoja, joista on vähennetty Kroatian suhteellinen osuus asetuksen (EU) 2021/241 6 artiklan 2 kohdan mukaisista menoista mainitun asetuksen 11 artiklassa tarkoitetun menetelmän mukaisesti laskettuna.

3 artikla
Osoitus

Tämä päätös on osoitettu Kroatian tasavallalle.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja